

Heiðmörk

Deiliskipulagsferlið og staðan

Reykjavík

Tímalína verkefnis 2024-2026

2024

- **Des** - starfshópur deiliskipulags stofnaður

2025

- **Jan-maí** – vinnsla deiliskipulagslýsingar
- **Ágúst** - umferðartalning sett af stað fyrir 1 ár
- **Sept** – kynning á áhættumati vatnsverndar
- **Sept-nóv** - samráðsfundir vinnslutillögu
- **Des**
 - Drög að helstu tillögum ráðgjafa fyrir lokun vega, ániningarstaði, stígakerfi og reiðstíga
 - Pólitískir stýrihópur stofnaður og fær kynningar á verkefni
 - Frestun á samráðsfundi til að rýna tillögur á vinnslustigi vegna forhönnunar á nýjum vegi í stað Hraunslóðans

2026

- **Janúar-mars** – forhönnun á vegi í stað Hraunslóðans í vinnslu hjá VSB í samráði við Landmótun. Áætluð skil í mars.
- **Maí** - tveir kostir til umræðu: óbreytt ástand og ný veglína um lækjarbotna að ánningarstöðum í Heiðmörk (Vígsluflöt, Borgarstjóraplan o.fl.). Markmiðið er að bæta aðgengi og stýra umferð í sátt við vatnsvernd.
- **Júní-ágúst** – forhönnun á vegi til umræða innanhúss og staða verkefnis almennt.
- **September** – ráðgjafaskipti
- **Október** - unnið að nýrri verkáætlun til þess að klára deiliskipulagið.

Starfshópur deiliskipulags

Stofnaður var **starfshópur** í desember 2024 sem fer fyrir deiliskipulagsvinnunni fyrir nýtt deiliskipulag í Heiðmörk.

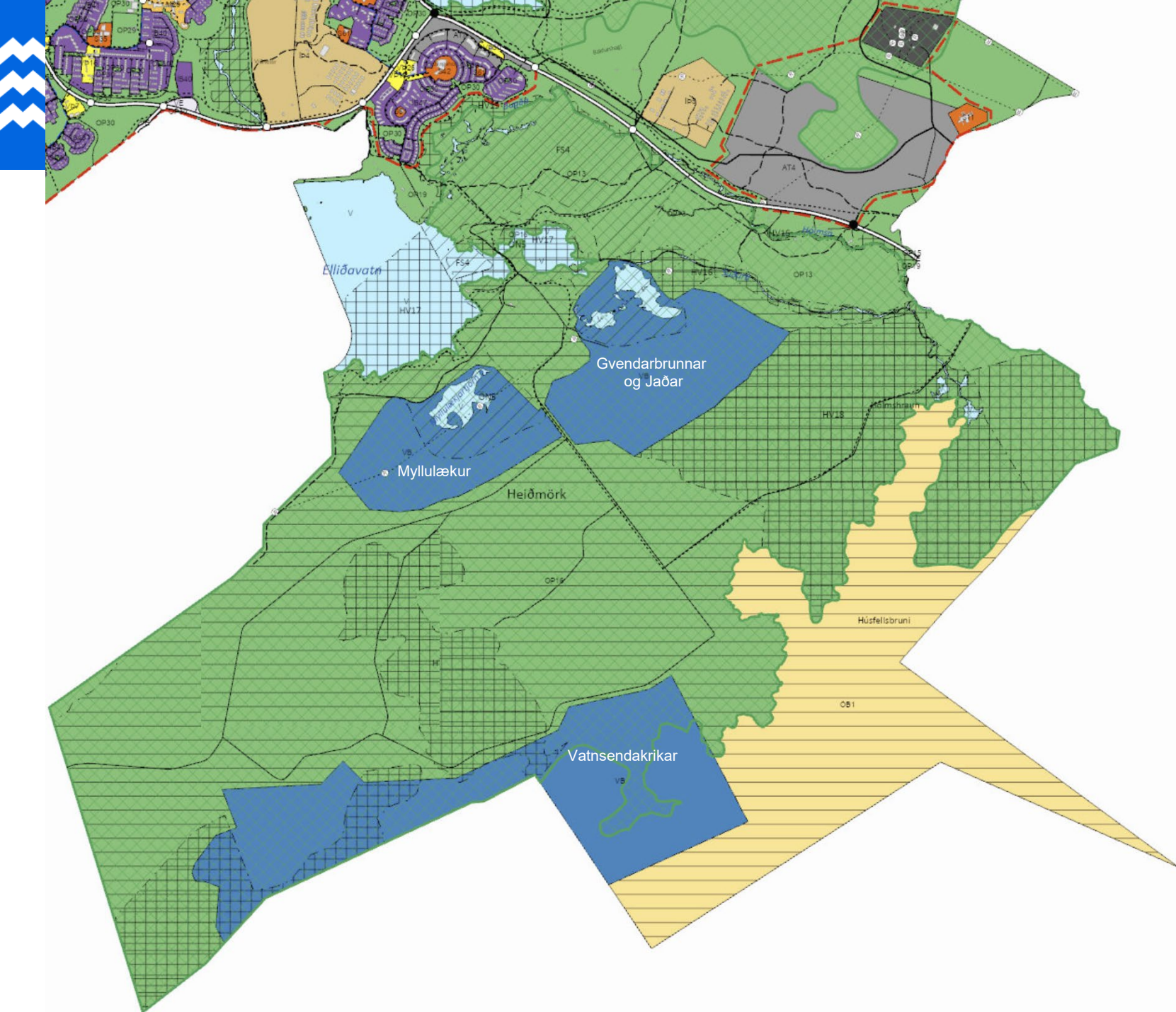
Í hópnum er fulltrúar frá:

- Umhverfis- og skipulagssviði Reykjavíkur
- Veitum
- Orkuveitu Reykjavíkur
- Skógræktarfélagi Reykjavíkur
- Heilbrigðiseftirliti Reykjavíkur

Ráðgjafi vegna vinnu við deiliskipulagið er Landmótun

Reykjavík

Aðalskipulag Reykjavíkur

Í aðalskipulagi Reykjavíkur er Heiðmörk skilgreint sem opið svæði (OP16).

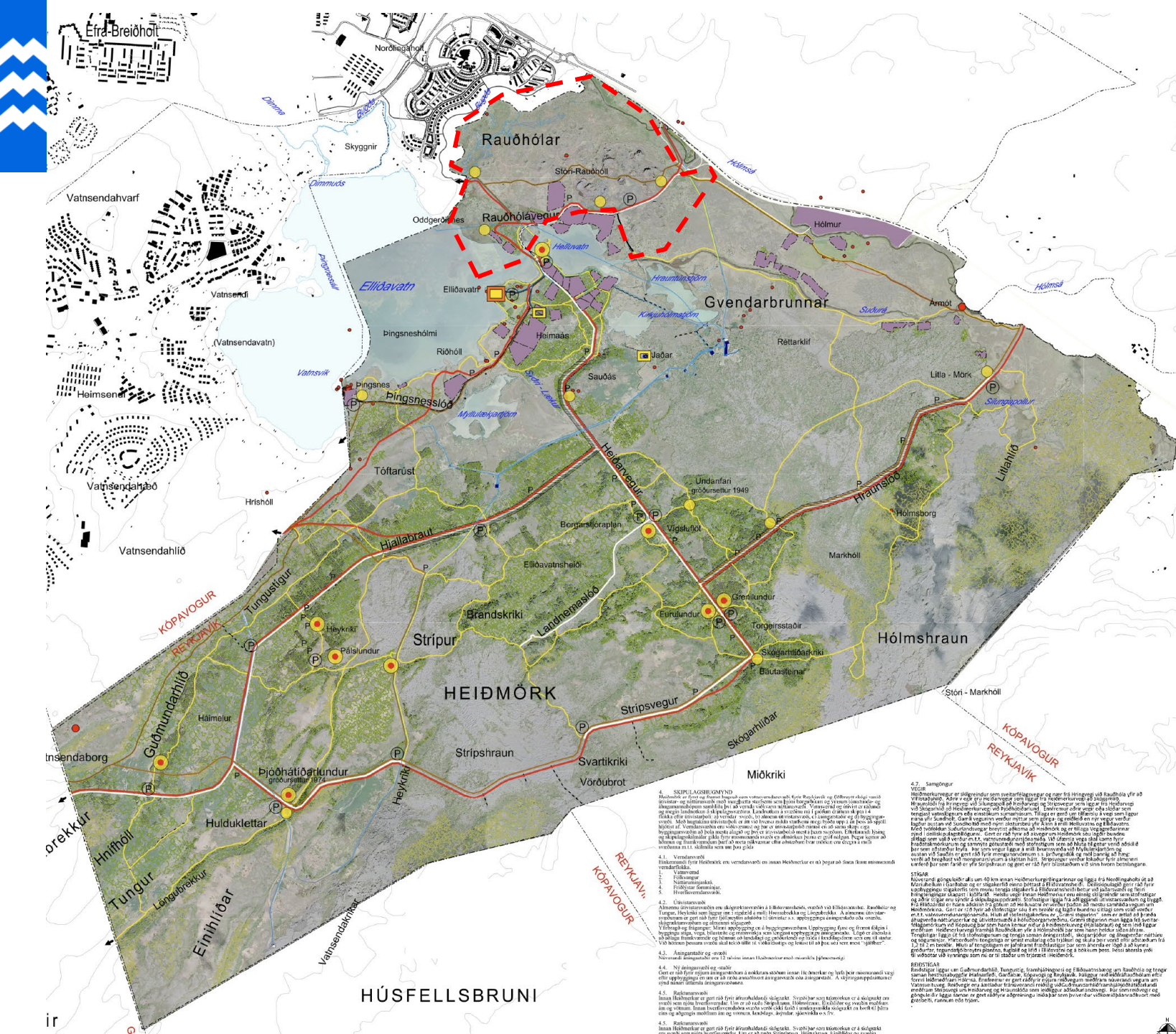
Svæði fyrir útivist, aðallega í tengslum við þéttbýli, með aðstöðu sem almennt tilheyrir, svo sem stígum og áningarstöðum, auk þjónustu sem er veitt á forsendum útivistar.

Heiðmörk er hluti af vatnsverndarsvæði höfuðborgarsvæðisins sem er skilgreint í svæðisskipulagi.

Brunnsvæði vatnsbóla innan Heiðmerkur eru þrjú; Gvendarbrunnar og Jaðar, Myllulækur og Vatnsendakrikar.

Reykjavík

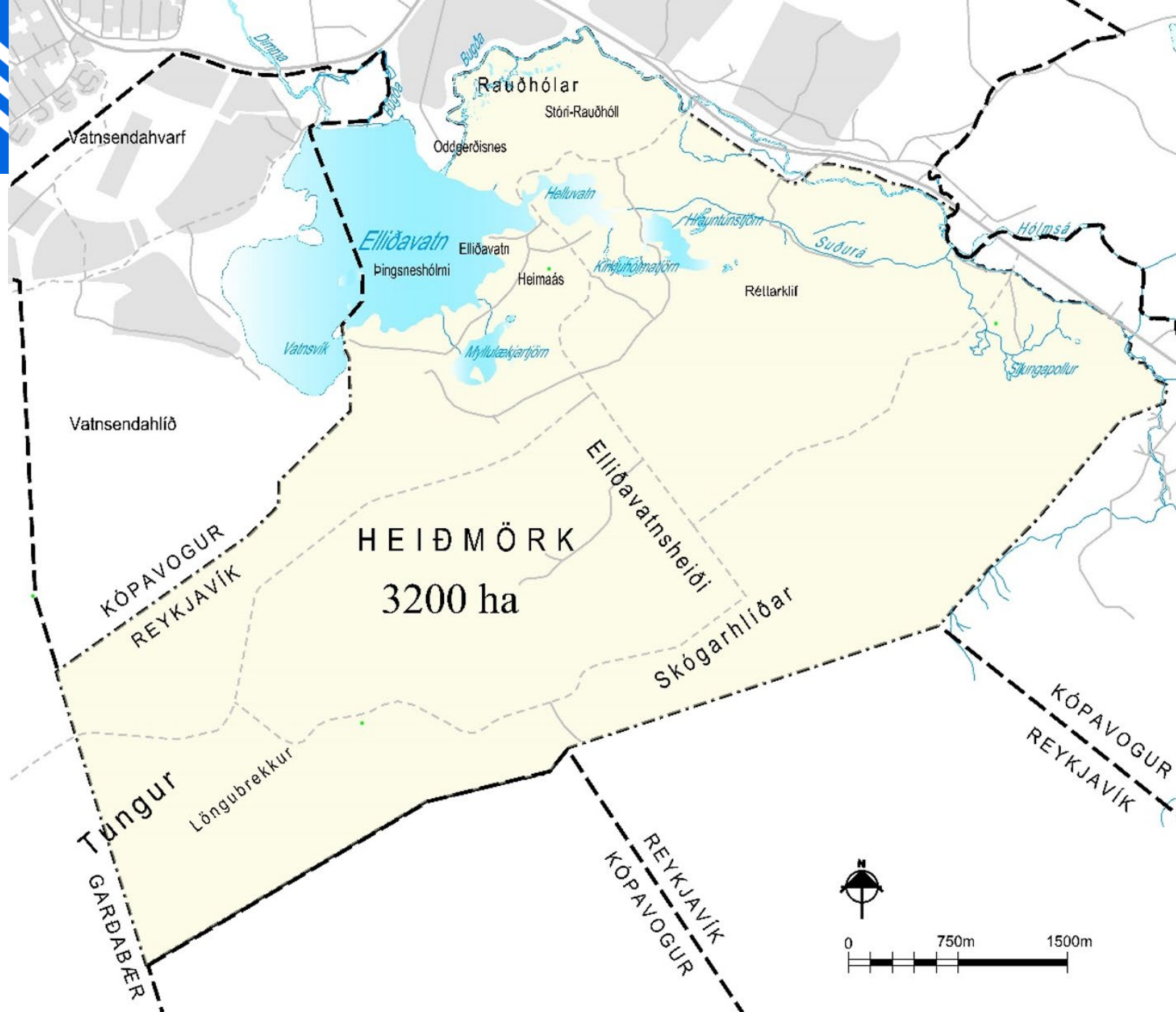

Deiliskipulag

Það var unnið nýtt deiliskipulag fyrir Heiðmörk árið 2012 en það skipulag fékk ekki lokaafgreiðslu. Nú er unnið með sama skipulagssvæði og árið 2012.

Árið 2022 var samþykkt deiliskipulag fyrir hluta Heiðmerkur þ.e Rauðhóla (rauð brotalína á korti) og mun deiliskipulag Rauðhóla falla inn í nýtt deiliskipulag fyrir Heiðmörk.

Skipulagssvæðið

Deiliskipulagssvæðið afmarkast af Suðurlandsvegi til norðurs, ánni Bugðu, Elliðaavatni og sveitarfélagamörkum Kópavogs til vesturs, gömlu Heiðmerkur girðingunni til austurs og sveitarfélagamörkum Garðabæjar til suðurs.

Öll vinna í tengslum við nýtt deiliskipulag Heiðmerkur takmarkast við þessa afmörkun.

HEIÐMÖRK

Skipulagslýsing vegna nýs deiliskipulags Heiðmerkur

Mái 2025

Skipulagslýsing

Skipulagslýsing fyrir deiliskipulagið var auglýst 22 maí-18. júní og frestur framlengdur um 2 vikur til þess að koma til móts við umræðu í samfélaginu.

Alls bárust yfir 40 umsagnir frá hagsmunasamtökum, stofnunum og einstaklingum þar sem megininntak umsagnanna snérist um **aðgengi**, **vatnsvernd**, **útivist** og **samráð**.

HEIÐMÖRK

Skipulagslýsing vegna nýs deiliskipulags Heiðmerkur

Mái 2025

Sameiginleg áhersluatriði

- Andstaða við skerðingu aðgengis, sérstaklega fyrir hópa eins og börn, aldraða, hreyfihamlaða og veiðimenn.
- Mikilvægi reiðleiða og lýðheilsu almennt
- Gagnrýni á samráðsferli og gagnsæi, kallað er eftir virkari samræðuformi og þátttöku
- Þörf á jafnvægi milli verndar og nýtingar er síendurtekin krafa

Leiðarljós

Leiðarljós með gerð deiliskipulags fyrir Heiðmörk er að tryggja öryggi og óbreytt gæði grunnvatns til langrar framtíðar og að svæðið nýtist áfram til útivistar í sátt við vatnsvernd.

Reykjavík

Önnur markmið

- Heiðmörk verði áfram **fjölbreytt skógræktarsvæði** þar sem gróðurþekja styður við vatnsgæði og viðhald hennar taki mið af vatnsvernd, brunavörnum, sjálfbærni og lýðheilsu.
- Heiðmörk verði áfram **útivistarsvæði fyrir alla aldurshópa** í sátt við vatnsvernd, með áherslu á vernd vistkerfa og náttúrufarsleg sérkenni.
- **Skilgreina svæði eftir nýtingu þeirra, hlutverki og verndun.**
- **Skilgreina legu Græna stígsins** í gegnum Heiðmörk með tilliti til vatns-, náttúruverndar og útivistar.
- **Skilgreina og styrkja legu göngu-, hjóla- og reiðstíga um svæðið**, með áherslu á tengingar við nærliggjandi byggð og aðliggjandi útivistarsvæði.
- **Styrkja tengingu byggðar við Heiðmörk** með áherslu á góð tengsl við almenningssamgöngukerfi og sjálfbæra ferðamáta.
- **Dregið verði úr umferð ökutækja á grannsvæði vatnsverndar.**
- **Lögð verði áhersla á brunavarnir og brunahólfun.**
- **Skilgreina upphafsstaði útivistar** með greinargóðum upplýsingum um svæðið.
- **Skilgreina hlutverk mannvirkja innan Heiðmerkur.**
- **Framtíðarsýn fyrir háspennulínur** innan svæðisins verði mótuð með tilliti til vatnsverndar.

Samráðsfundir vinnslutillögu

Haustið 2025 voru haldnir **samráðsfundir** fyrir drög að vinnslutillögu deiliskipulags Heiðmerkur.

Þetta var gert til þess að virkja þáttöku í ferlinu með rýnihópum og bregðast við gagnrýni á samráðsferlið og gagnsæi þar sem kallað var eftir virkari samræðuformi og þátttöku.

Reykjavík

Samráðsfundir og samráðsaðilar

Á fundunum voru kallaðir til viðeigandi samráðsaðilar til að rýna gögn og taka þátt í umræðu og mótun hvers verkþáttar sem skilar sér inn í **drög að vinnslutillögu**. Eftir hvern samráðsfund var send út samantekt til starfshópsins sem má nálgast [hér](#).

Náttúru- og gróðurfar - 28. ágúst

- Skrifstofa umhverfisgæða (Rvk.borg)
- Skógræktarfélag Reykjavíkur

Vatnsvernd og brunavarnir - 17. september

- Skrifstofa umhverfisgæða Rvk.borg
- Heilbrigðiseftirlit Reykjavíkur
- Veitur
- Skógræktarfélagið
- Almannavarnir
- Slökkviliðið

Mannvirki á svæðinu - 7. október

- Orkuveita Reykjavíkur
- Lóðateymi ráðhússins
- Heilbrigðiseftirlit Reykjavíkur
- Skógræktarfélag Reykjavíkur
- Veitur

Áningastaðir, stígakerfi og aðgengi - 5. nóvember

- Skrifstofa samgangna og borgarhönnunar
- Skrifstofa umhverfisgæða
- Útlífborgin. Menningar og íþróttarsvið Reykjavíkurborgar
- Skrifstofa Borgarlandsins
- Aðgengisfulltrúi Reykjavíkur
- Skógræktarfélag Reykjavíkur
- Veitur

Reykjavík

Áhættumat v. vatnsverndar

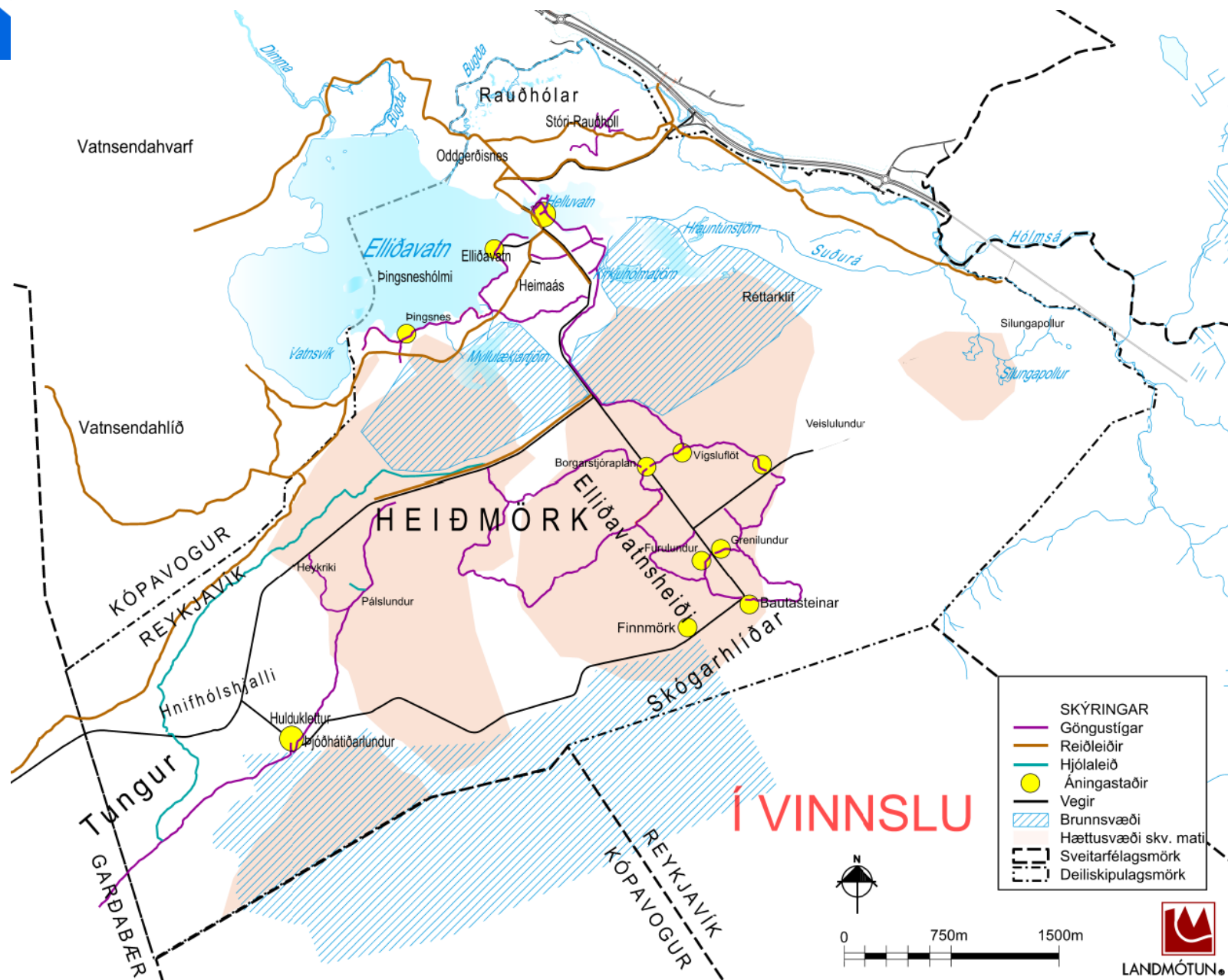
Unnið var sérstakt áhættumat vegna vatnsverndar fyrir Heiðmörk sem verður haft til hliðsjónar við gerð deiliskipulagsins. Áhættumatið var unnið af Verkfræðistofunni Vatnaskil.

Hættusvæði voru kortlögð ásamt hættupáttum sem geta haft neikvæð áhrif á nærliggjandi vatnsból að teknu tilliti til viðkvæmni svæða, s.s. vegna: sprungna, lekt berglaga, jarðvegs- og gróðurþekju og grunnvatnsstöðu.

Lagt var mat á mögulegar afleiðingar mengungarslysa þar sem horft er til breytileika í veður- og vatnafari.

Reykjavík

Hættusvæði skv. mati

Hér má sjá núverandi stígakerfi, vegi og áningastaði í Heiðmörk sem og brunnsvæðin og þau svæði (ljósrauð á korti) sem eru mest berskjöluð fyrir því að mengun berist í grunnvatn skv. hættumati Vatnaskila.

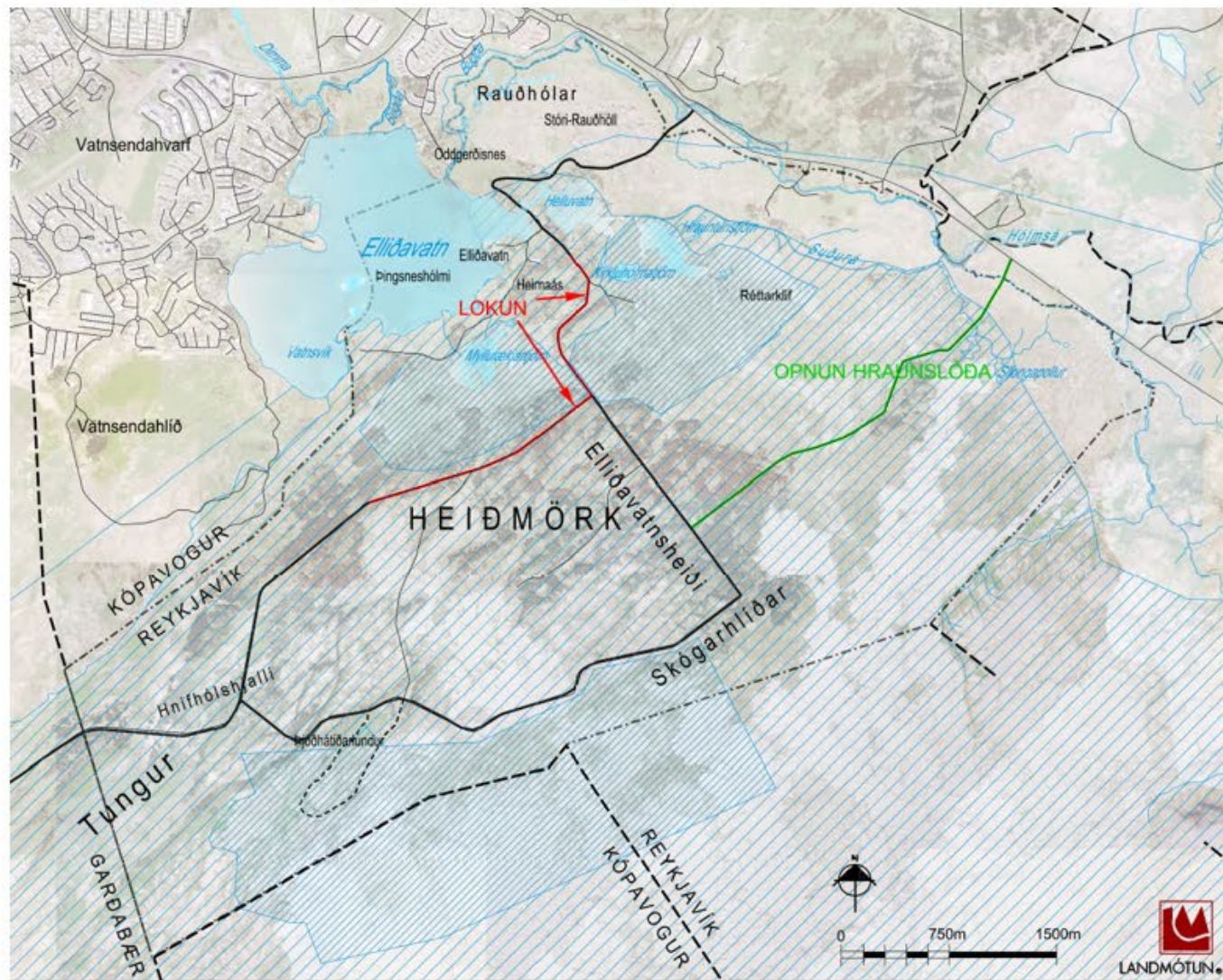

Tillögur ráðgjafa

Hér á eftir koma helstu tillögur ráðgjafa til að bregðast við hættumatinu sem hafa verið til umræðu á samráðsfundum og eru enn á vinnslustigi.

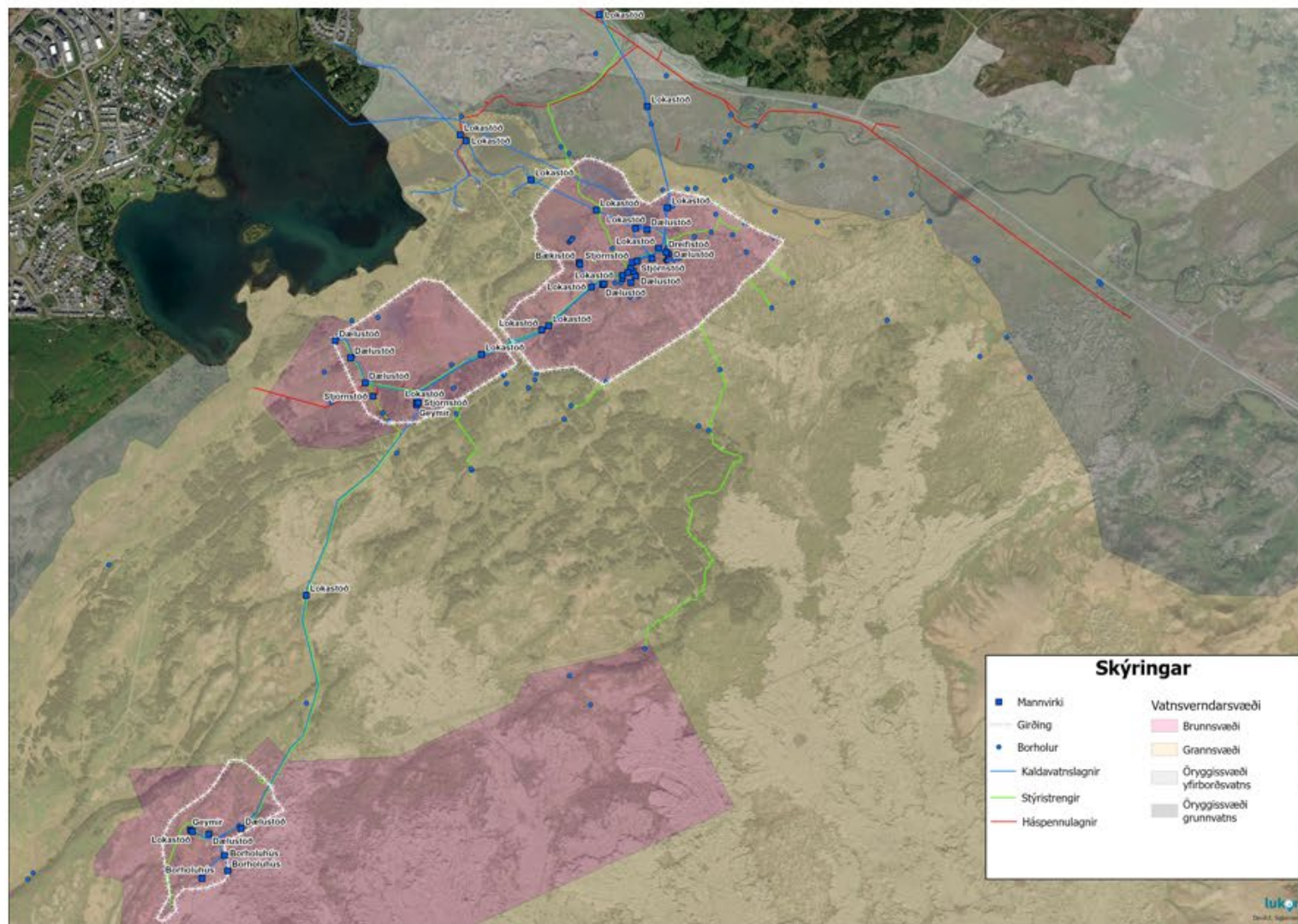

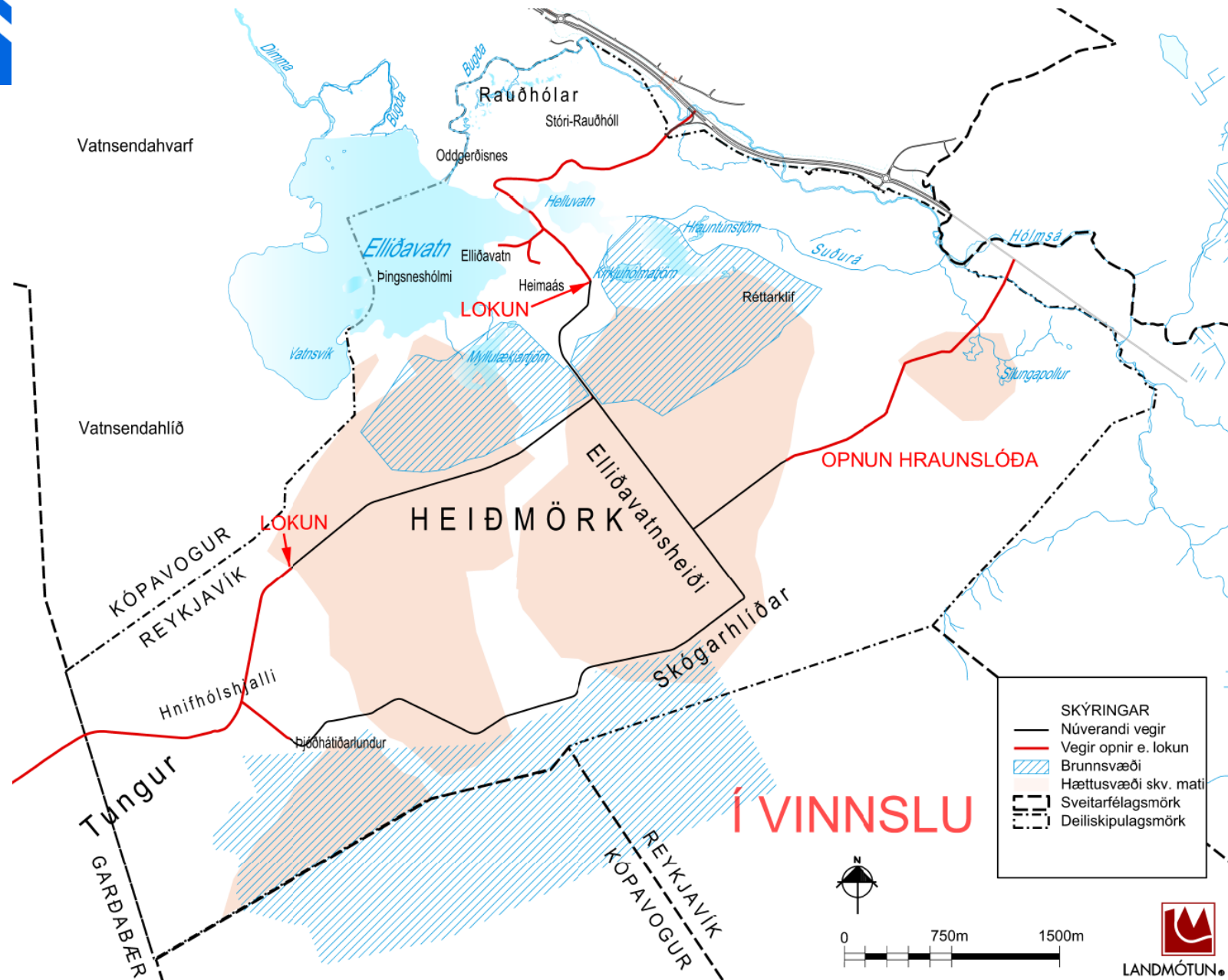
Reykjavík

Girðingarmál

- Samþykkt 2015: brunnsvæði algjörlega friðuð.
- Vatnsból og mannvirki afgirt eða tryggð á annan hátt (8.gr.).
- Girðingar og mannvirki undir starfsleyfi vatnsveitu.
- Áskorun: huga að Myllulækjartjörn og áhrifum á gönguleiðir.
- Meta aðrar lausnir skv. Samþykktinni.

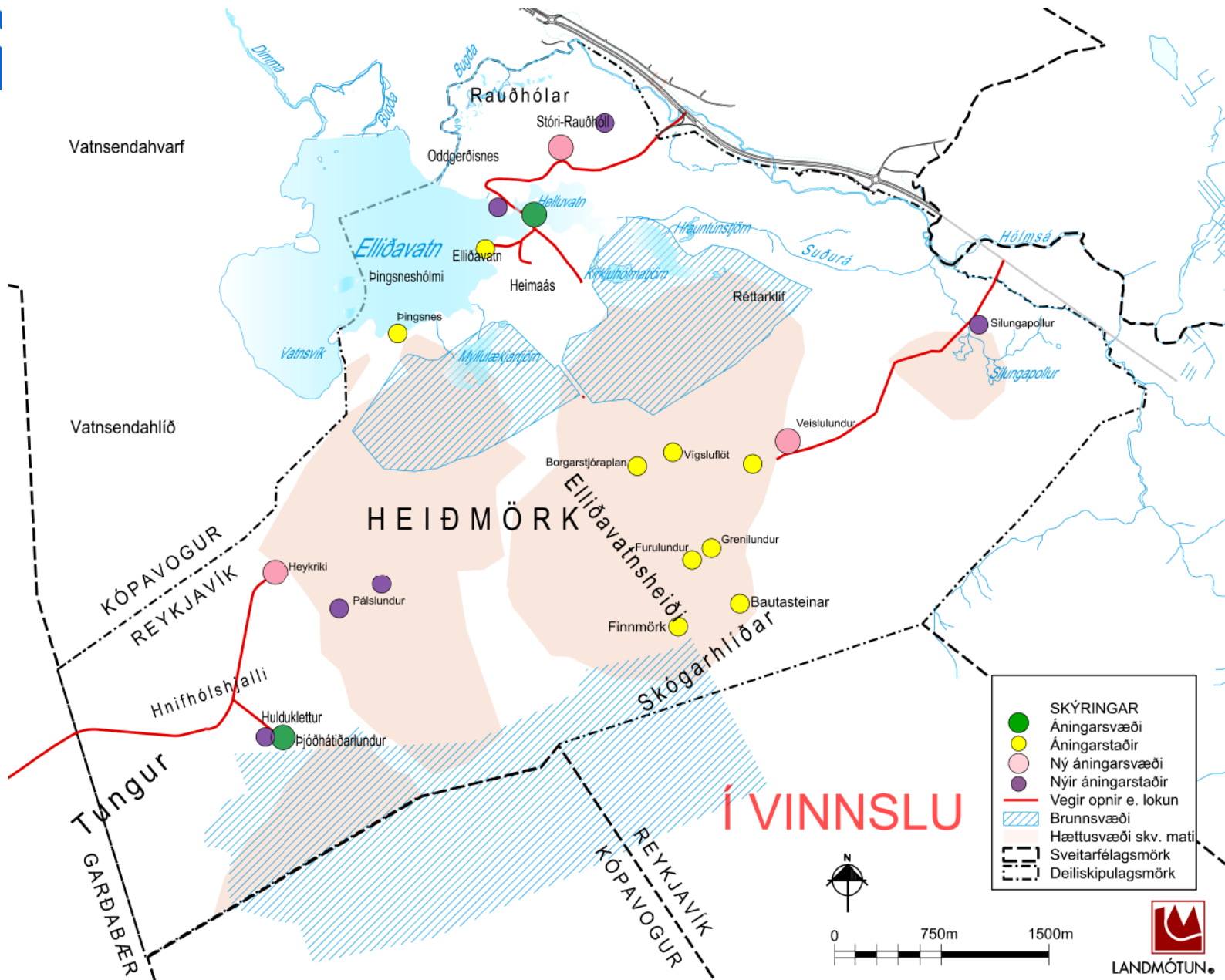

Tillaga að lokun vega

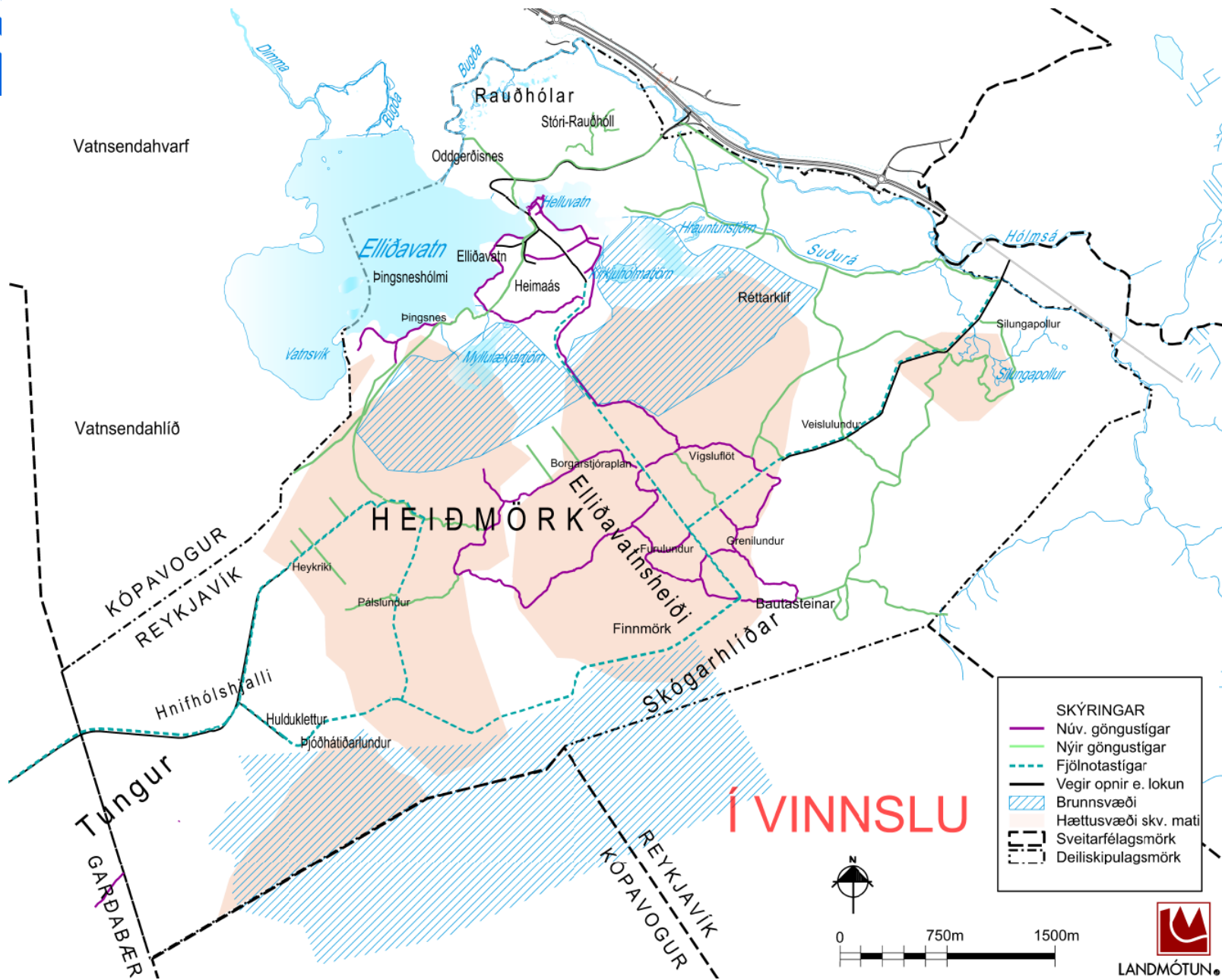
Á samráðsfundi um vatnsvernd kom upp sú tillaga að loka fyrir gegnumakstur í Heiðmörk með því að loka fyrir Heiðmerkurveg þar sem hann fer í gegnum brunnsvæðin. Hér má sjá tillögu að þeirri útfærslu þar sem rauðir vegir eru opnir fyrir umferð og svartir vegir lokaðir fyrir umferð bíla. Til þess að koma til móts við almenning og tryggja aðgengi að vinsælum áningarstöðum er lagt til að opna á ný Hraunslóðan.

Þessi tillaga er enn í rýni hjá Vegagerðinni og kallar einnig á uppfærslu á hættumati Vatnaskila sem ekki hefur verið sett í gang. Þessa útfærslu þarf að tryggja áður en vinnlutillagan er lögð fram,

Tillaga að áningarstöðum

Hér má sjá núverandi áningarstaði (gulur) og áningarsvæði (grænn) í Heiðmörk og tillögu að nýjum áningarsvæðum (bleikur) og áningarstöðum (fjólublár).

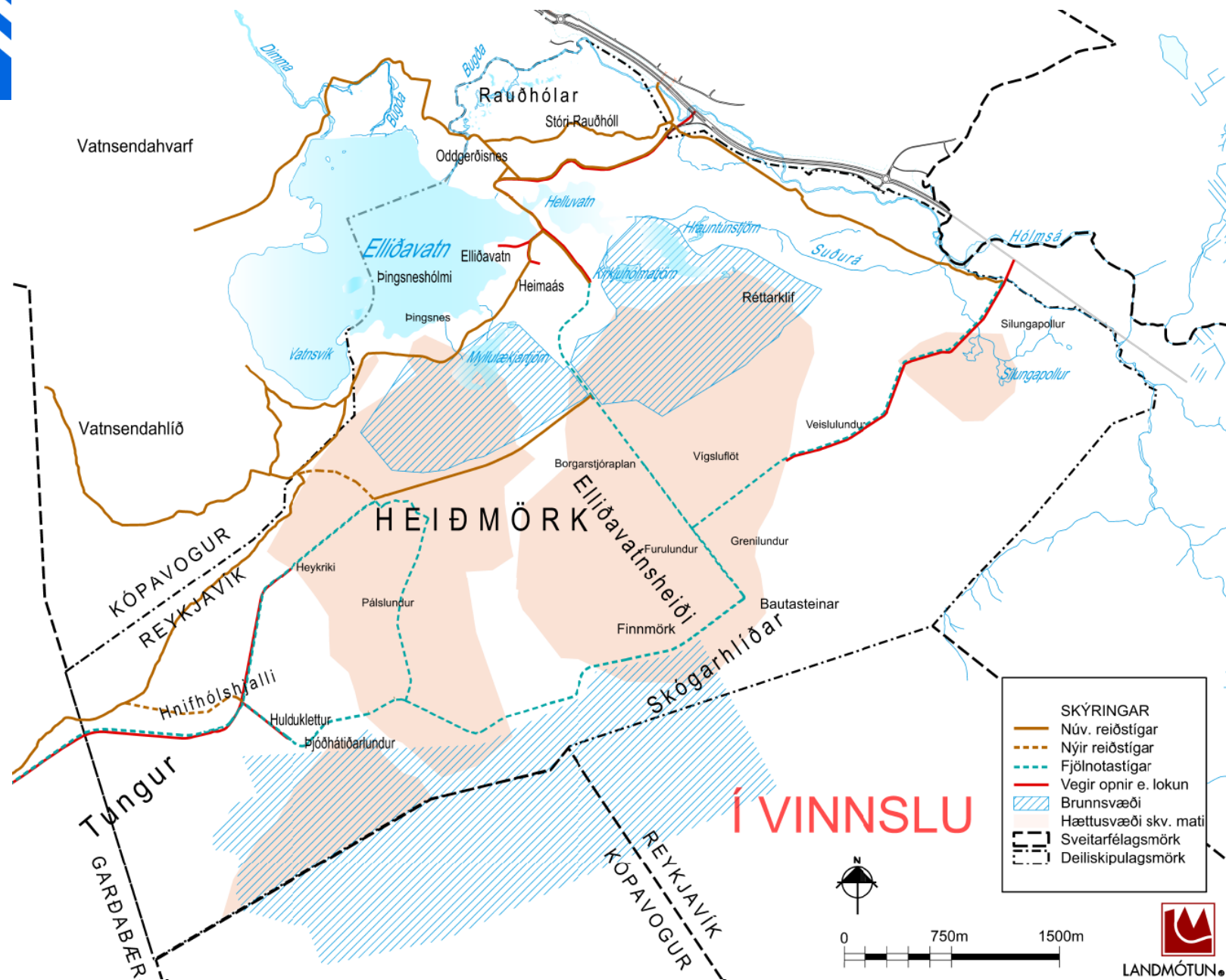

Tillaga að stígakerfi

Hér má sjá núverandi stígakerfi í Heiðmörk (fjólublár) og tillögu að nýjum stígum (grænn litur) og fjölnota stígum (blá brotalína)

Reykjavík

Tillaga að reiðstígum

Hér má svo sjá núverandi reiðstíga (brún heil lína) og tillögu að nýjum reiðstígum (brún brotin lína) og fjölnota stígum (blá brotin lína).

Reykjavík

Drög að vinnslutillögu

Vinna fór í gang við samantekt á **drögum á vinnslutillögu og umhverfismatsskýrslu** sem áætlað var að yrði tilbúin til samráð í byrjun árs 2026 en nú er ljóst að sú vinna muni frestast vegna óvissu í tengslum við opnun á Hraunslóðanum til að tryggja áfram aðgengi að vinsælum áningastöðum (Borgarstjórplan, Vígsluflöt o.fl.) í Heiðmörk.

Þegar vinnslutillagan er klár verður **samráðsfundur** með öllum þeim sem hafa komið að samráðsferli vinnslutillögunnar þar sem aðilar hafa aftur tækifæri til þess að koma með athugasemdir við vinnslutillögu.

Reykjavík

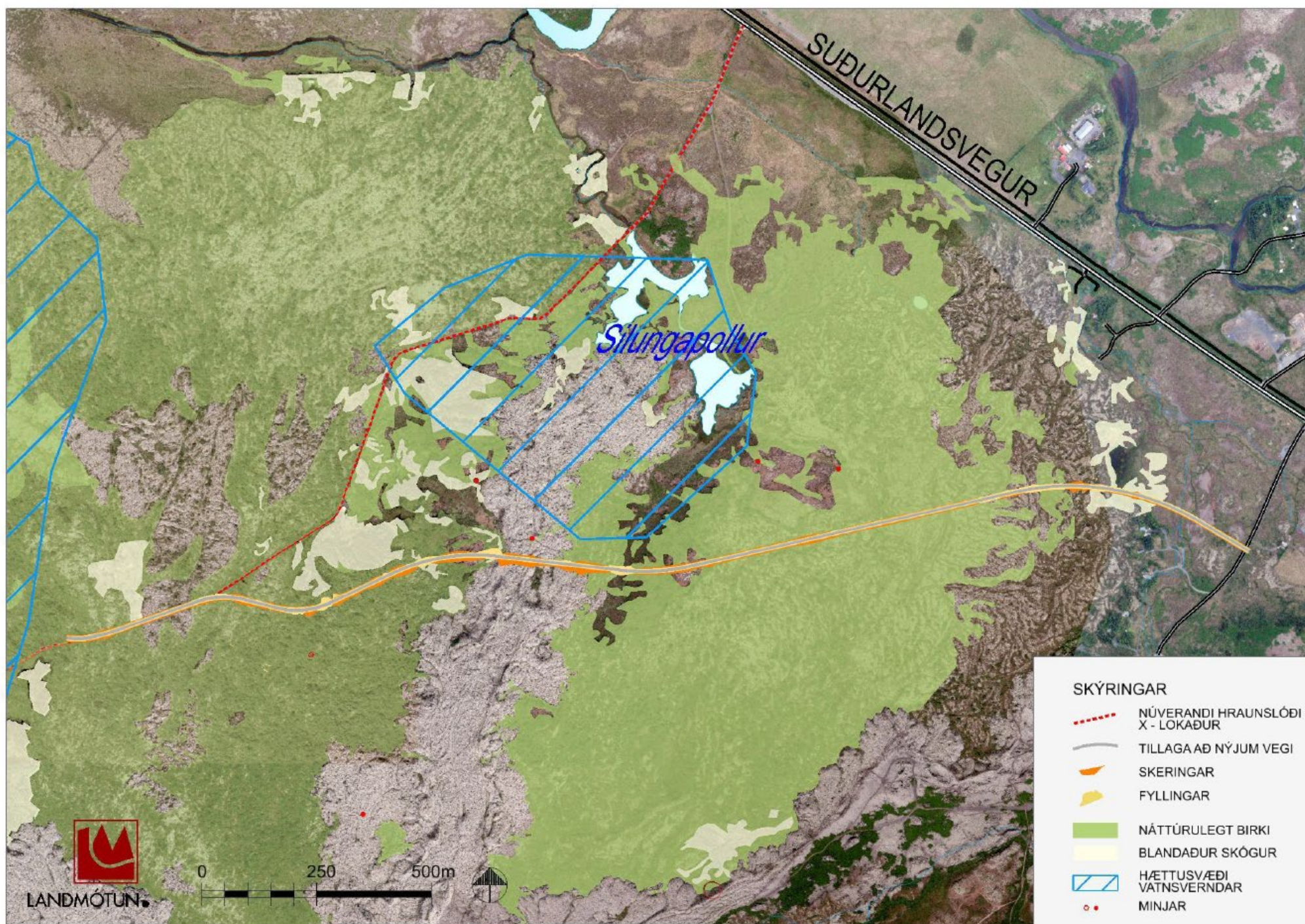

Hraunslóði – forhönnun á vegi

Forhönnun á vegi í stað Hraunslóðans unnin af VSB verkfræðistofu í samráði við Landmótun. Tveir kostir til umræðu: óbreytt ástand og ný veglína um lækjarbotna. Markmiðið er að bæta aðgengi og stýra umferð í sátt við vatnsvernd.

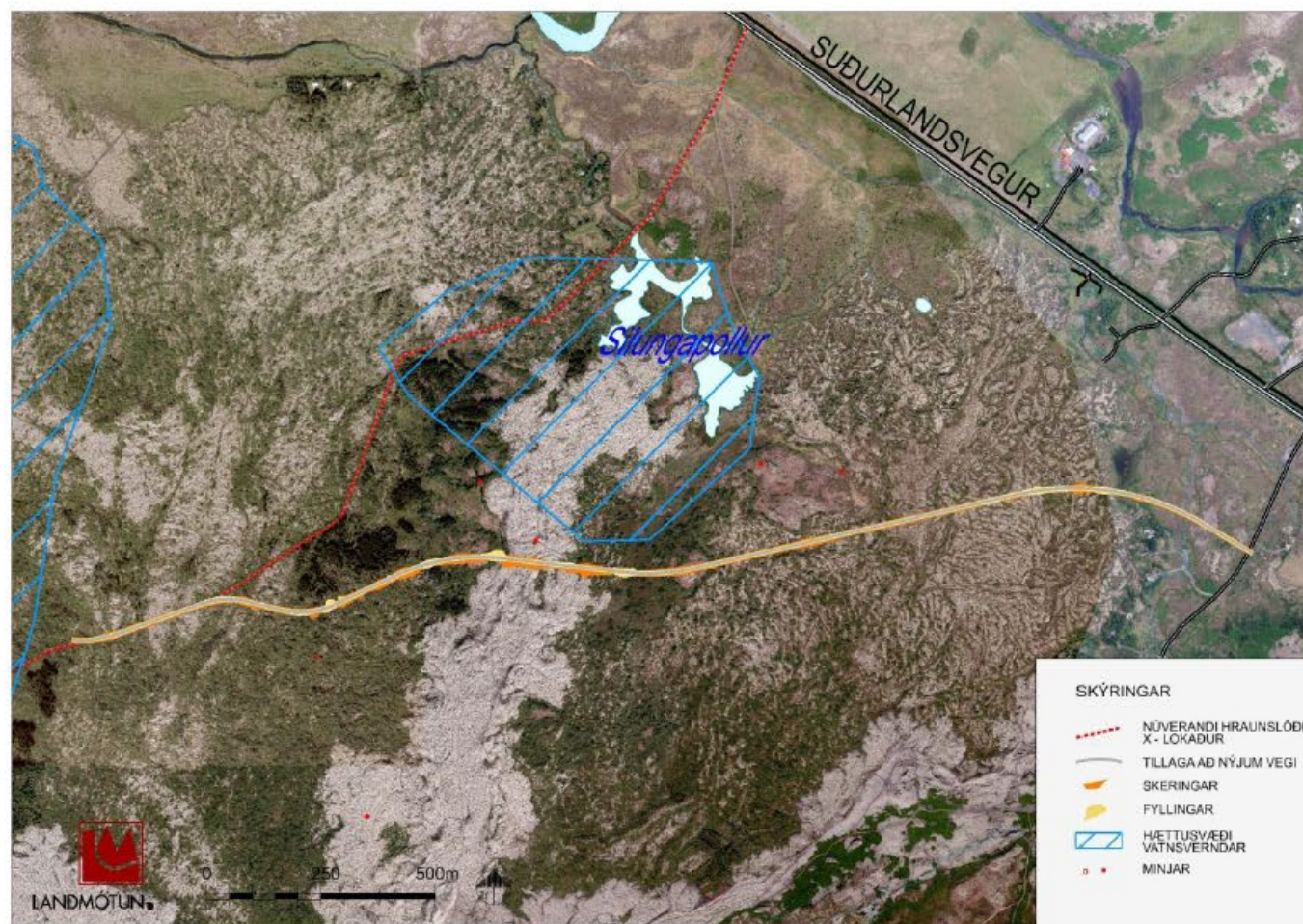

Reykjavík

Reykjavík

Valkostur: ný veglína um Lækjarbotna

Helstu kennistærðir

2,67 km

heildarlengd veglínu

2,34 km

utan núverandi vegar/opið land

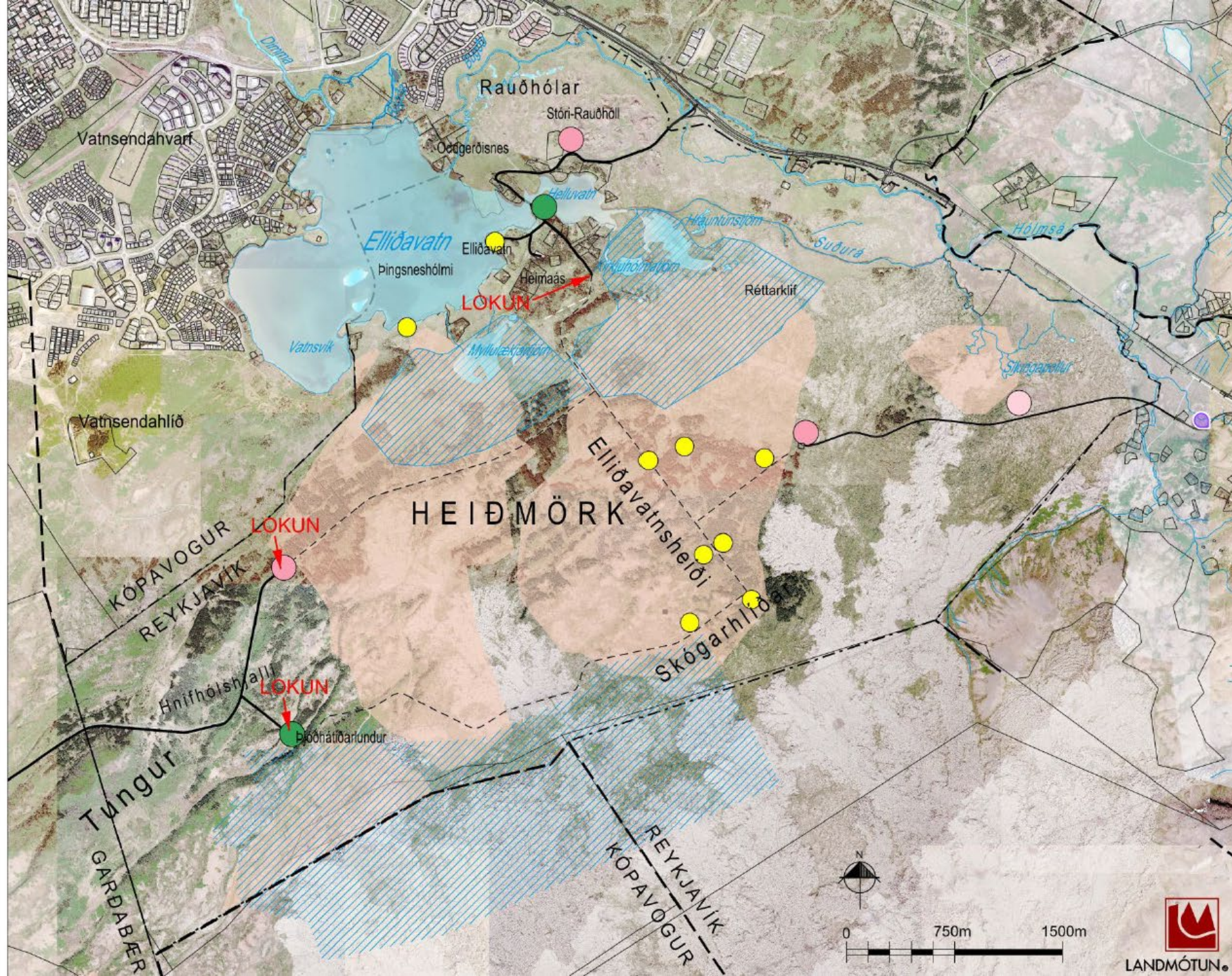
6,5 m

vegbreidd

60 km/klst.

hönnunarhraði

- miðað er við 15 m rútu sem hönnunarfarartæki
- tvær rútur geti mæst á akbraut
- gert ráð fyrir malarslitlagi
- legan tekur mið af skráðum minjum og liggur ekki yfir skráðar fornminjar
- Styðsta leið yfir Hólmskraun
- Utan hættusvæðis vatnsverndar

LANDMÓTUN.

Umfang framkvæmdar

Ný veglína um Lækjarbotna er frumhönnuð leið. Umfangið hér er sett fram sem stærðargráða til umræðu, ekki endanlegt útboðsmat.

Lengd og jarðvinna

- 2,67 km heildarlengd
- 2,34 km utan núverandi vegar
- Skeringar: 23.824 m³
- Fyllingar/fláafleygar: 5.233 m³

Efnispörf

- Styrktarlag: 7.519 m³
- Burðarlag: 4.141 m³
- Malarslitlag: 926 m³
- Skert vegsnið til að lágmarka rask

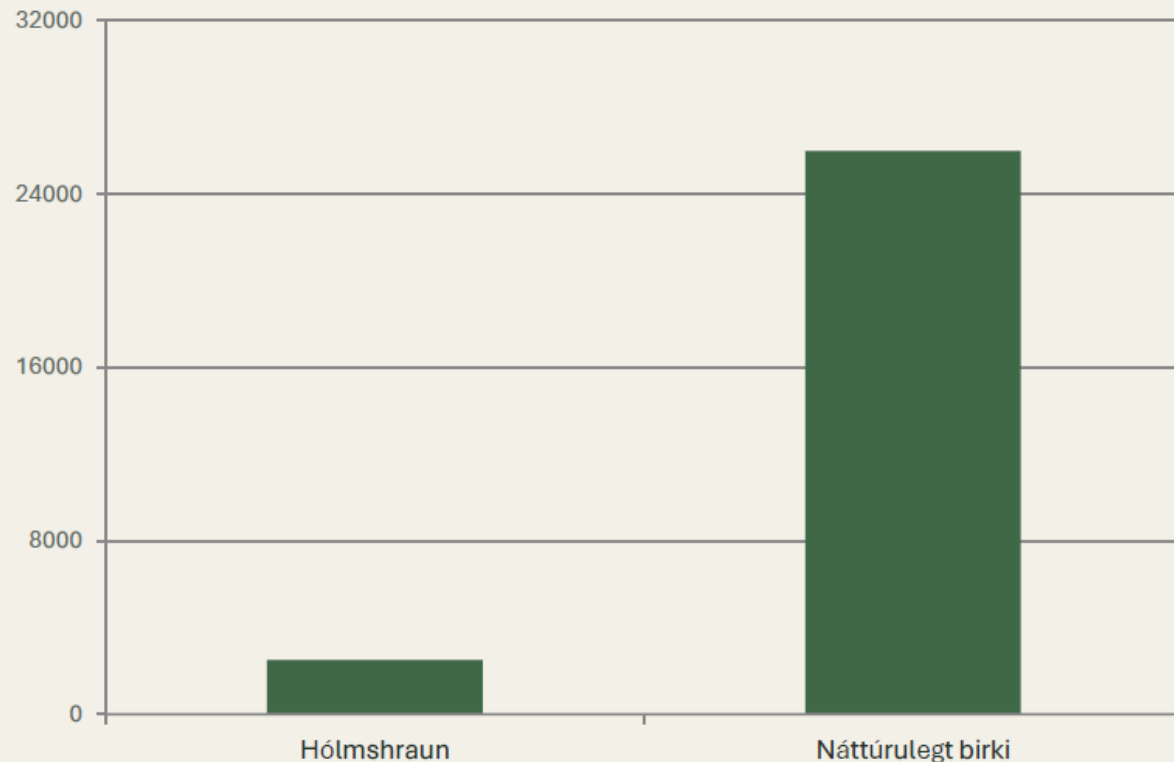
Kostnaður

- Vegagerð: 160,4 m.kr.
- Verktakakostnaður: 172,4 m.kr.
- Umsjón/eftirlit: 8,6 m.kr.
- Ófyrirséð: 51,7 m.kr.

Heildarkostnaður: 232,8 m.kr.

Gróft mat á raski

Tölurnar eru vinnumat á skipulagsstigi og þarf að staðfesta með nákvæmri GIS-skurðgreiningu á endanlegri legu, fláum og vinnusvæði.

≈ 2500 m²

Hólmshraun / nýtt rask

≈ 26.000 m²

náttúrulegt birki / birkiskógsmótun

Fyrirvari: rask á hrauni og birki er gróft metið út frá fyrirbyggjandi teikningum og forsendum. Endanlegt mat þarf að byggja á GIS-yfirlögnum og staðfestu framkvæmdasvæði.

Helstu umhverfisáhrif

Umhverfispáttur	Áhrif	Staða
Vatnsvernd	Áhætta vegna umferðar og framkvæmdar, en jafnframt tækifæri til stýrðari aðkomu og skýrari mengunarvarna.	Miðlungs / stýranleg
Hraun	Staðbundið og að mestu óafturkræft rask á hraungrunni innan vegstæðis.	Neikvætt
Náttúrulegt birki	Veglínan fer um svæði þar sem náttúrulegt birki/birkiskógur er til staðar.	Neikvætt / staðbundið
Fornleifar	Hólmsborg er í nágrenni vegstæðis; staðfesta þarf fjarlægðir, áhrifasvæði og afstöðu Minjastofnunar.	Óvissa / varúð
Útivist og aðgengi	Tímabundin áhrif á framkvæmdatíma; til lengri tíma getur aðgengi orðið skýrara og betur stýrt.	Blandað / mögulega jákvætt

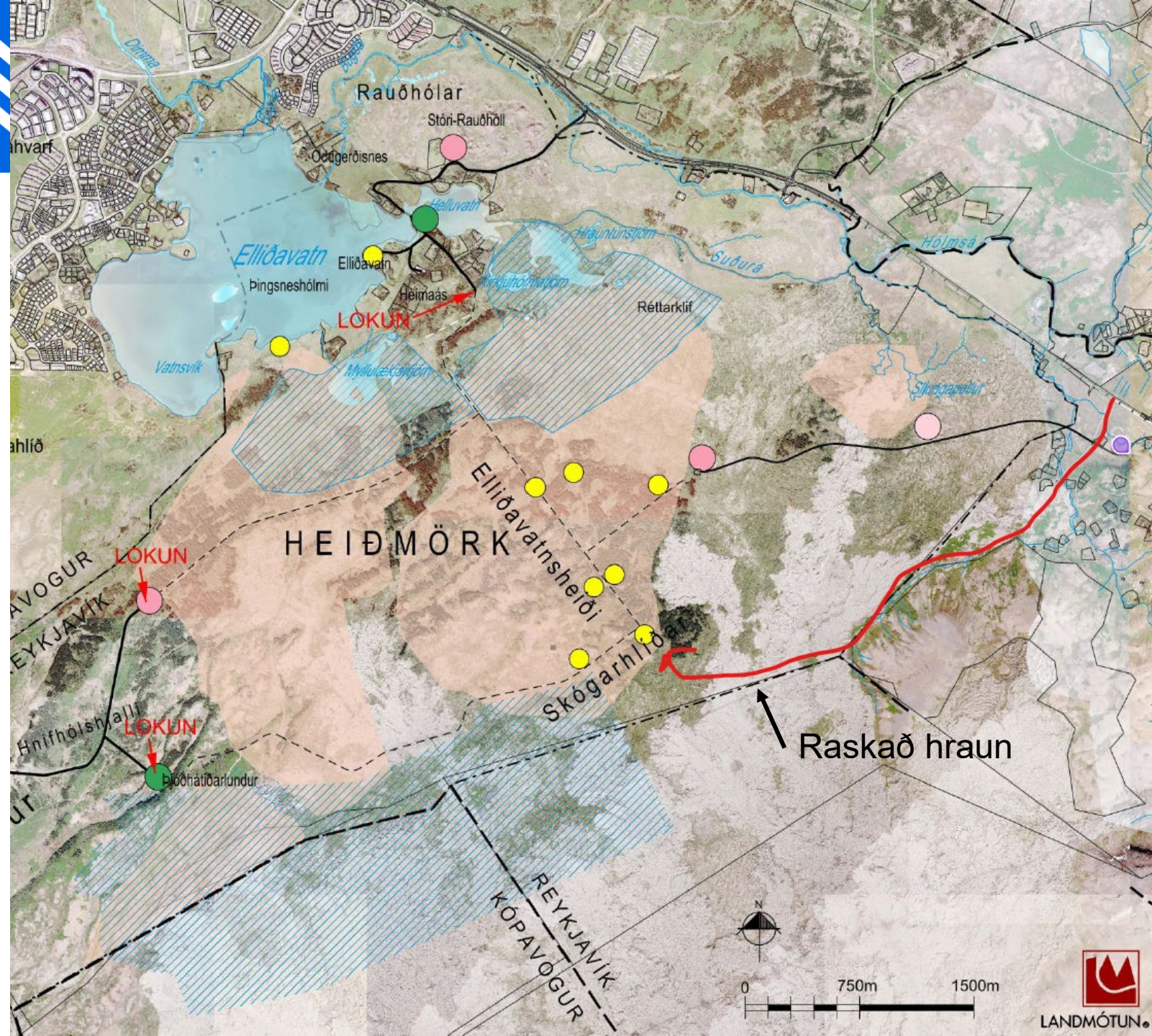
Meginatriði: Ný veglína um Lækjarbotna getur leyst aðkomu- og stýringarmál, en aðeins með skýrum skilyrðum um vernd og frágang.

Umræða og athugasemdir um forhönnun á vegslóða

- Á fundum með ráðgjöfum og verkefnastjórum kom upp umræða um að raskið væri hreinlega of mikið á þessu svæði yfir nútímahraun og nátturulegt birki sem á undir högg að sækja og er verndað.
- Nýr vegslóðinn væri of nálægt svæðum með hátt náttúru og útivistargildi og með of mikla landslagsupplifun.
- Óæskilegt að raska nútímahrauni og birkiskógum til þess að tryggja bílaumferð að annarri náttúruupplifun.
- Vegaframkvæmdin dýr og réttara væri að nýta peninga í að styrkja þá áningarstaði sem fyrir eru í Heiðmörk.
- Dýr lausn og mikið rask en mikilvæg mótvægisáðgerð skv. Landmótun miðað við stöðuna dag.
- **Næstu skref varðandi vegslóðann:**
 - Bæta núverandi gögn, skerpa á forsendum og setja betur í samhengi við tillögur, umferðargreiningu og fjarlægðir.
 - Setja upp 3 valkosti og leggja faglegt mat á
 - **1 – gera ekki neitt** – fjarlægð frá núverandi áningarstöðum miðað við lokun á gegnumakstri.
 - **2 – minnsta inngrip** – bílastæði við lækjarbotna og fjarlægð að helstu áningarstöðum.
 - **3 – nýr vegur**, athuga hvort það sé hægt að fara í gegnum raskað hraun, sjá næstu glæru.
 - Innanhúss fundur með yfirmönnum, Samgöngudeild, umhverfisgæðum og heilbrigðiseftirlitinu til þess að sammælast um lokaniðurstöðu varðandi nýjan veg og aðgengi að áningarstöðum.

Hugmynd að nýrri legu

Eftir nánari rýni komu verkefnastjórar deiliskipulagsins með hugmynd að nýrri legu vegslóðans sem fer í gegnum nútímahraun þar sem það er nú þegar raskað. Aðkoman væri þá suðaustan við Heiðmörk.

Ráðgjafaskipti október 2026

Verkefnið er komið á það stig að þörf er á nýrri nálgun og annarri sérfræðiþekkingu til að tryggja framgang þess og verklok.

Sérstaklega er þörf á sterkri reynslu af samráði, hagsmunaaðilasamskiptum og breytingarstjórnun til að byggja upp traust, efla skilning á forsendum verkefnisins og tryggja breiðari sátt um þær lausnir sem lagðar eru til.

Reykjavík

Næstu skref

Taka skref til baka, skerpa á forsendum í hættumati og styrkja samráð við hagsmunaaðila og almenning um mögulegar úrlausnir sem geta gengið mislangt og snert notendahópa á ólíkan hátt.

Mögulegar úrlausnir mætti móta í hugarflugi og þróa þær álitlegustu áfram á það stig að hægt sé að gera upp á milli þeirra. Aukið samráð er góð leið til þess að ná betri sátt um deiliskipulagið almennt.

Opið hús og auglýsing

Pegar komin er úrlausn í Heiðmörk sem allir hagsmunaaðilar og notendahópar geta sammælt um er hægt að klára deiliskipulagið.

Stefnan er að halda **opið hús** fyrir almenning og hagsmunaaðila þar sem tekið verður við ábendingum og athugasemdum til áframhaldandi mótnar á vinnslutillögu með hliðsjón af athugasemdum.

Því næst verður **skipulagstillagan** svo send til formlegrar umsagnar og auglýst í 6 vikur skv. skipulagslögum.